

ким відносинам, але й соціальним інтересам і потребам для того, щоб максимально зацікавити суб'єкта господарювання у виконанні регуляторного акту і підвищити його прибутковість.

Що ж до завдань забезпечення ефективної дії норм права, то вони вирішуються на стадії проектування регуляторних актів шляхом найбільш повного врахування в проєктованих нормах об'єктивних закономірностей і конкретно-історичних умов їхньої дії, а також створення діючого механізму реалізації норм права, здатного забезпечити їхню неухильну дію і нейтралізувати негативний вплив на них правових, соціальних і інших факторів [1, с.58]. Навіть найякісніший закон, якщо він не реалізується або реалізується недостатньо повно, не буде ефективним, оскільки, як уже говорилося вище, видання законодавчого акта не є самоціллю. Закон приймається "від людей, людьми і для людей", тобто він потрібний для того, щоб кожний конкретний індивід або організація могли скористатися ним для досягнення яких-небудь благ або вирішення проблем.

Таким чином, усе перелічене є необхідними умовами законності та ефективності регуляторних актів. Формування належної якості регуляторних актів, як уже говорилося, забезпечується застосуванням спеціальних прийомів, способів, що складають зміст нормотворчої техніки. Одні з цих положень є основою для підготовки і видання регуляторних актів, інші – являють собою складові частини процесу підготовки та прийняття регуляторних актів, що можуть стати предметом наших подальших досліджень.

тельная техника: Науч.-практ. пособие. –М.: Городец, 2000. –С.42-58.

2. Лисенков С.Л. Про критерії визначення якості проєктів нормативно-правових актів. // Державно-правова реформа в Україні: Матеріали наук.-практ. конф. –К, 1997. –С.69-72.

3. Закон України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" від 11.09.2003 р., № 1160-IV // Голос України. -№ 193. –14.10.2003.

4. Керимов Д.А. Законодательная техника. –М.: Норма-Инфра-М, 1998. –150 с.

5. Комаров С.А. Общая теория государства и права. –М.: Юрайт, 1997. –416 с.

6. Смысловое восприятие речевого сообщения (в условиях массовой коммуникации) /Отв. ред. Т.М. Дридзе, А.А. Леонтьев. –М.: Наука, 1976. –256 с.

7. Бахрах Д.Н. Административное право: Учебник. –М.: Изд-во БЕК, 1997. –368 с.

8. Андреев И.С. и др. Методика нормотворческого процесса в Республике Беларусь. -Минск: НЦЗД, 2000. –129 с.

9. Витушко В. А. Государственно-правовое регулирование рынка. -Минск: БГЭУ, 1996. –176 с.

10. Ластовецький А. Загальна характеристика законодавства у сфері підприємницької діяльності та основні тенденції його розвитку // Підприємництво, господарство і право. –2003. -№ 7. –С. 3-5.

11. О понятии качества законов // Реальный голос: интеллектуальная площадка, аналитика и информация, практическая теория. –URL: <http://www.realvoice.info>.

ЛІТЕРАТУРА

Надійшла до редакції 31.10.2003

1. Сырых Е.В. Критерии качества закона // Законода-

КРАВЦОВА Т.Н. К ВОПРОСУ О КАЧЕСТВЕ НОРМ РЕГУЛЯТОРНОГО АКТА

Рассмотрены юридические свойства, признаки, качество и требования к нормам регуляторного акта.

KRAVTSOVA T.N. TO THE QUESTION ON QUALITY OF NORMS REGULATOR OF THE ACT

Legal properties, attributes, quality and requirements to norms regulator the act are considered.

УДК 342.25(438)

М.І. МАРЧУК

Національний університет внутрішніх справ

ТЕРИТОРІАЛЬНЕ САМОВРЯДУВАННЯ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

Визначається місце і роль територіального самоврядування у системі публічної влади Республіки Польща; підкреслена недосконалість польської термінології з даного питання, а також неоднозначність підходів при визначенні необхідного ступеня децентралізації демократичної держави.

Сьогодні Польща є однією з постсоціалістичних країн, що найбільш динамічно розвивається як у соціально-

економічному, так і в політико-правовому аспектах. Ці успіхи визнані усіма розвиненими країнами західної де-

мокрації, позиції Польщі на міжнародній арені постійно зміцнюються. Свідченням цього є те, що Республіка Польща однією з перших Східноєвропейських країн була прийнята до Ради Європи та Євросоюзу. За умов, коли зовнішня політика України спрямована на євроінтеграцію, існує нагальна потреба конструктивного використання досвіду Польщі щодо проведення демократичних реформ, у тому числі й оптимізації територіального устрою і розбудови самостійної, ефективної системи місцевого самоврядування.

Визначенням місця і ролі місцевого самоврядування у системі публічної влади Польщі займалися провідні польські вчені, зокрема З. Леонський, К. Компляк, П. Вінчорек, Х. Издебський, І. Боць та ін., однак і сьогодні багато питань залишаються ще дискусійними. Оскільки місцеве самоврядування Польщі формувалось протягом досить тривалого терміну і на його становлення значно вплинули історичні переділи зі сторони держав-загарбників, то характерним є запозичення різних, подекуди навіть відмінних один від одного підходів щодо визначення його місця і ролі у системі публічної влади. Звідси ж походить різноплановість та багатозначність юридичної термінології у даній галузі, що подекуди приводить до плутанини у визначенні як владних меж компетенції самоврядування, так і самої суті місцевого самоврядування. У польській літературі дане питання є й досі відкритим, оскільки територіальне самоврядування (особливо на рівні воєводства) є елементом децентралізації державної влади з однієї сторони, і органами публічного управління (адміністрування) з іншої.

Завданням даної статті є висвітлення конституційно-правової регламентації статусу місцевого самоврядування в контексті загальної організації публічної влади в Республіці Польща за Конституцією 1997 р., заснованої на принципах субсидіарності та децентралізації.

Конституція РП 1997 р. не містить ні визначення територіального самоврядування, ні більш загальної дефініції самоврядування, але надає багато складових елементів для формування таких дефініцій. Тобто, вона визнає самоврядування, а особливо - територіальне самоврядування, складовою частиною публічної влади. Це твердження вишлює передусім із ч.2 ст.16 і ст.163 даної Конституції, які проголошують: "Територіальне самоврядування бере участь у здійсненні публічної влади. Визначену йому законом суттєву частину публічних завдань самоврядування виконує від власного імені і на власну відповідальність... Територіальне самоврядування виконує публічні завдання, не віднесені Конституцією або законами до компетенції інших органів публічної влади" [1].

Конституція РП є першою польською конституцією, яка багаторазово використовує термін "публічна влада" або "публічні власті". Про "органи публічної влади" йдеться у цитованій ст.163, в ст.7, яка декларує принцип верховенства права, в ст.61, що стосується доступу до публічної інформації, а також в ст.63, яка відноситься до права внесення петицій, внесків і скарг, ст.25 Конституції

накладає на "публічні власті" обов'язок дотримання безсторонності в справах релігійних, філософських, світоглядних переконань, а в ст.70 ч.4 – обов'язок забезпечення громадянам загального і рівноправного доступу до навчання тощо.

Оскільки самоврядування безперечно відноситься до "публічних властей", то "публічними властями" в розумінні Конституції не є виключно три влади, перелічені в ст.10: законодавча (Сейм, Сенат), виконавча (Президент і Рада Міністрів), а також судова (суди і трибунали).

Раніше подібний термін з'являвся лише раз, і то випадково, в Березневій Конституції 1921 р. (ст.107: "Громадяни мають право вносити одноосібні або колективні петиції до всіх представницьких органів і публічних державних і самоврядних властей") [2, с.32]. Хоча він мав більш вузьке значення (не включав "представницьких органів"), але відносився й до самоврядування. Натомість термін "публічні власті" широко застосовується в праві, в тому числі й конституційному, Франції, яка завжди слугувала політико-правовим взірцем для Польщі. Уже ст.5 Конституції Франції 1958 р. стверджує, що Президент Республіки "... забезпечує через свій арбітраж правильне функціонування публічних властей". Треба додати, що у французькій правовій термінології принципово відсутнє поняття "органу", а тому не існує і терміну "органи публічної влади".

Під органами публічної влади (або "публічних властей") в розумінні Конституції Польщі можна, - повторюючи слова П. Вінчорка, - розуміти усі ті інститути, які наділені законними повноваженнями для приймання владних рішень, що пов'язують громадян і інші суб'єкти права [3, с.19]. Тобто, влада поєднується з повноваженнями до публічного володарювання – згідно термінології? перейнятої від римлян, виконання *imperium*.

Широке введення в Конституцію термінів "публічні власті" або "публічна влада", а також "органи публічної влади" ("публічних властей") мало на меті уникнення наслідків багатозначності термінів "державна" (*panstwo*), а також "державні органи" (*organy panstwowe*). Оскільки, поняття "державна" (*panstwo*) на польській мові, а в результаті і "державні органи" (*organy panstwowe*), мають, щонайменше, два значення: ширше і вузьке. Під поняттям "державна" (*panstwo*) розуміється сукупність публічних властей або "загальна організація публічних властей" [4], або "структура органів публічної влади", або "апарат публічного володарювання" [5, с.52]. Це поняття терміну "державна" (*panstwo*) в ширшому значенні, оскільки, включає в себе інститут самоврядування. Разом із виникненням, в рамках відходу від монархічного абсолютизму, територіального самоврядування з'явилося також більш вузьке розуміння "держави" (*panstwa*) – таке, що не включає самоврядування, а в ліберальному розумінні базується на протиставленні держави і самоврядування (на думку декого старшого за державу).

Більш вузьке розуміння "держави" (*panstwa*) може знайти застосування для виокремлюючого фактору територіального самоврядування. Воно дає можливість син-

тетичного визначення суті самоврядування як інституту публічної влади, що виходить за межі держави, хоча й знаходиться під її контролем. Таке розуміння веде до зайняття певної позиції в суперечці, яка особливо характерна для літератури періоду 2 Речі Посполитої – щодо державного чи позадержавного характеру самоврядування. Ця суперечка, хоча й мала ідеологічний характер і стосувалася основ системи публічних властей (тобто держави в більш широкому значенні), на практиці завжди буде відноситись до обсягу самостійності самоврядування відносно держави у більш вузькому значенні [6, с.143]. Ця суперечка відновила, хоч і в інших політичних і інституціональних умовах, після 1989 р., коли знову із системи “єдиної державної влади” радянського типу було виокремлено, починаючи із гміни, територіальне самоврядування.

Конституційний законодавець Третьої Речі Посполитої прагнув через впровадження позбавленого ідеологічності терміну “публічні власті” призвести до ліквідації підстав для суперечки щодо державного характеру самоврядування. Використовуючи термін “публічні власті” та його варіанти для визначення держави в ширшому значенні, законодавець міг виправдано користуватись термінами “державна влада” (ст.126 п.1: “Президент Республіки Польща є гарантом наступництва державної влади”), “органи публічної влади” (ст.90 ч.1: “Республіка Польща може передати міжнародній організації або міжнародному органу компетенцію органів державної влади по деяких справах”), “державні органи” (ст.210, яка визначає статус Уповноваженого з прав людини), “державні організаційні угруповання (одиниці)” (ст.203 ч.1, яка визначає обсяг суб’єктів контролю Найвищої Контрольної Палати (“Najwyższej Izby Kontroli”)), а також “державний публічний обов’язок” (ст.216 ч.5), в якій визначення “державний” відповідає більш вузькому розумінню держави (panstwa).

Єдиним відступом від даного принципу є, зрештою традиційне, визнання Найвищої Контрольної Палати (“Najwyższej Izby Kontroli”) за головний орган державного контролю (ст.202 ч.1), але при цьому їй надаються також контрольні повноваження щодо органів територіального самоврядування і комунальних організаційних одиниць, щоправда у більш вузькому обсязі, ніж щодо державних інституцій, оскільки стосуються тільки контролю за цільовим використанням коштів (ст.203 ч.2).

Щодо управління, суттєвою частиною якої є самоврядування, то конституційний законодавець використовує термін “публічна адміністрація”, який включає й самоврядування (ст.79 Конституції 1987 р., що стосується конституційної скарги), натомість взагалі не використовує терміну, який функціонував до 1999 р. в Адміністративному Кодексі (Kodeksie postępowania administracyjnego), а саме “державна адміністрація”. Натомість багаторазово використовується термін “урядова адміністрація”. Але остання не є протилежною самоврядування в структурах публічної адміністрації на відміну від державної адміністрації, найважливішою скла-

довою частиною якої є урядова адміністрація.

Конституція по-іншому, ніж до поняття “державний”, ставиться до поняття “держави”. Коли в Конституції мова йде про “державу”, то в окремих випадках, там де це є традиційним, даний термін вживається в більш широкому значенні і є синонімом як “публічної влади”, так і старшого від “держави” терміну “Річ Посполита”. Прикладом цього можуть бути преамбула (“запроваджуємо Конституцію Речі Посполитої Польської як Основний закон держави”), розділ 1 (“демократична правова держава”, “унітарна держава”, “відносини між державою і костьолами”) і навіть ст.146 (“Рада Міністрів проводить зовнішню і внутрішню політику РП і відає справами політики держави, не віднесеними до компетенції інших державних органів і територіального самоврядування”). Із цього можна зробити висновок, що до відання територіального самоврядування можуть відноситись окремі справи з обсягу державної політики. В інших ситуаціях безперечно мова йде про державу в більш вузькому розумінні – зокрема, відносно Державної Казни (ст.218), а також бюджету держави (ст.219).

З усіма цими застереженнями можна повторити твердження П. Вінчорека про те, що “до органів публічної влади Конституція Республіки Польща відносить органи держави – законодавчі, виконавчі, в тому числі органи урядової адміністрації, судові органи, а також органи самоврядування - територіального, професійного, господарського тощо” [7, с.19].

Держава у більш вузькому розумінні - тобто, як ми вже встановили, в значенні прийнятому в Конституції Республіки Польща, - є ієрархічною організацією [8, с.32]. Ієрархія характерна для органів виконавчої влади, передусім у рамках урядових структур, а також для органів судової влади, особливо серед судів загальної юрисдикції. Зрозуміло, що при цьому мова йде про державу, для якої є характерним принцип розподілу влади, який в Польщі задекларований вже в Малій Конституції 1992 року і сформульований в Конституції 1997 року. Цей принцип відноситься до вертикального поділу влад (оскільки існує також горизонтальний поділ влад, що є досить важливим із точки зору саме позиції територіального самоврядування).

Держава є одночасно централізованою організацією в кількох значеннях даного терміну. Під централізацією в найбільш загальному значенні потрібно розуміти зведення влади до центральних інституцій, поєднане із підпорядкуванням даним інституціям усіх інституцій публічної влади. Термін цей може використовуватись у відношенні до держави в більш широкому значенні, якщо воно є унітарним, як Республіка Польща. В унітарній державі кожна з публічних властей, в тому ж числі кожен із органів територіального самоврядування, знаходить підстави свого функціонування виключно в приписах, прийнятих відповідними центральними органами держави, і не може керуватись будь-якими ознаками державної суверенності. Унітарна держава являється

централізованою в тому значенні, що в ній може бути присутнім лише вертикальний поділ влади і ніколи горизонтальний – який відповідає поділові суверенності між різними територіальними рівнями держави. Територіальне самоврядування як різновид горизонтального поділу відноситься лише до виконавчої влади, а тому не є пов'язаним із поділом суверенності держави.

Для федерації характерним є горизонтальний поділ законодавчої і виконавчої, а також, як правило, судової, влад, який відповідає поділові суверенності між федерацією і її суб'єктами. Відносини між федерацією та її складовими частинами визначаються федеральною конституцією, але за положеннями конституції стоять різні політичні й правові факти понадконституційного характеру, які спричиняються до того, що конституційний законодавець є змушений прийняти федеральну формулу. Через факт поділу суверенності між двома рівнями держави федерація являється по своїй суті нецентралізованою державою.

Унітарна держава, як і суб'єкт федерації, може також бути централізованою в дещо іншому розумінні, якщо всі публічні інституції підпорядковуються відповідним центральним органам (у випадку суб'єкта федерації – центральним органам суб'єкта федерації в рамках належних йому публічних владних повноважень). В цьому значенні централізація стосується передусім інституцій виконавчої влади і не може бути повністю застосованою до судів з огляду на прийнятій, щонайменше в 19 ст., принцип незалежності суддів. Централізація означає одночасно як процес підпорядкування, так і його результат. Тому протилежністю централізації в такому розумінні буде децентралізація, знову таки як процес організації підпорядкування, а також результат цього процесу.

Обмеження підпорядкування означає законну, тривалу, захищену правом передачу органам децентралізованої влади публічних завдань, компетенції і засобів, які до цього часу належали органам, підпорядкованим центральній владі. Публічні завдання і компетенція виконуються від власного імені і на власну відповідальність суб'єктами децентралізованої публічної влади, що вимагає надання цим суб'єктам (особливо одиницям територіального самоврядування) публічно-правової і приватно-правової правосуб'єктності (статусу). Приватно-правовий статус є необхідним для того, щоб мати в розпорядженні матеріальні засоби, необхідні для виконання публічних завдань і компетенції, - засобами, що належали раніше державі або набуті в процесі діяльності децентралізованими суб'єктами.

В результаті підпорядкування поступається місцем захищеній правом самостійності. Дана самостійність є не суверенністю, а обмеженою. Її обмежують, визначаючи її рамки, приписи Конституції й законів, а на практиці також, з однієї сторони, можливості, що виникають із засобів, які знаходяться в розпорядженні децентралізованих суб'єктів, з іншої - умов політичного устрою, особливо устрою політичних партій, які можуть бути більш

або менш децентралізованими.

Самостійності децентралізованих суб'єктів відповідає право на здійснення над ними нагляду через уповноважені на це державні органи. Як правило, це органи виконавчої влади або урядової адміністрації, але такими органами можуть бути й судові органи, і, як виняток, органи законодавчої влади. В "демократичній правовій державі" рішення наглядового органу може бути оскаржене в суд, у Європі, як правило, адміністративний суд.

Нагляд є категорією посередньою між контролем у вузькому значенні, і виконанням повноважень, які виникають з ієрархічної зверхності. Він завжди включає контрольні повноваження, тобто повноваження, які уповноважують до спостереження за певними явищами (дій та їх ефекту, наприклад, рішень відповідних органів), аналізу їх характеру й ствердження відповідності або невідповідності явищ, які спостерігаються, з визначеними стандартами (наприклад, правовими стандартами у вигляді змісту обов'язкових приписів права), але в поєднанні із визначеними законом владними повноваженнями. Наглядовий орган може застосовувати тільки передбачені законом засоби (наприклад, право відхилення рішення) у визначених законом випадках (зокрема, коли рішення суперечить діючому законодавству), при дотриманні встановленої державою процедури (як-то в результаті проведення провадження, після початку якого наглядовому органу надана можливість виразити свою точку зору в даній справі).

Традиційно нагляд ділиться на такий, що здійснюється за актами (поза відхиленням рішення прикладом може бути затвердження відповідного акта) і такий, що стосується осіб (затвердження певного вибору, заборона займатись певним видом діяльності, відкликання тощо), а також щодо органів (наприклад, припинення діяльності колегіального органу).

Про децентралізацію можна говорити тоді, коли їй передував процес централізації. Тобто, цей термін застосовується до держав, що формувались на базі устрою абсолютної монархії, яка проводила централізацію відносно попереднього устрою абсолютної монархії, або також до постсоціалістичних, які, як і Польща, стараються порвати із властивою для "реального соціалізму" централізацією. Там, де не відбувались процеси централізації і було відсутнє повне підпорядкування багатьох публічних інститутів, - як, наприклад, і сучасній Англії та Швеції, - належить говорити про "нецентралізацію". Англія й Швеція надають приклад територіального самоврядування, який походить із багатовікових традицій "нецентралізації".

Ст.15 ч.1 Конституції РП говорить, що "територіальний устрій Речі Посполитої Польської забезпечує децентралізацію публічної влади". Цей припис з точки зору конструкції самоврядування необхідно сприймати у контексті ст.16 ч.1 (сукупність мешканців одиниць основного територіального поділу становить самовряду спільноту), з якого виходить, що основний (базовий) територіальний поділ держави здійснюється в

ціях територіального самоврядування. В результаті, територіальне самоврядування становить базову формулу децентралізації публічної влади.

Це базова формула, бо по суті вона має демократичний характер, оскільки означає передачу в руки органів, сформованих через локальну і регіональну спільноту, більшої частини публічних завдань. Територіальне самоврядування, яке не випадково раніше називалось загальним, є найбільш демократичною формулою самоврядування, натомість самоврядування саме по собі є інструментом усупільнення виконання публічної влади. Завжди слід пам'ятати, що територіальне самоврядування, чи як форма децентралізації державної адміністрації, чи як інститут "нецентралізації", має не тільки адміністративний характер, але й являється політичним явищем і може належно функціонувати тільки в умовах демократичного устрою.

Це підкреслює й Європейська Хартія місцевого самоврядування, яка стверджує в преамбулі, що "місцева спільнота становить одну із основних підстав демократичного устрою", що "право громадян до участі в управлінні публічними справами є однією із демократичних засад спільних для усіх держав-членів Ради Європи", а також, що "саме на локальному рівні це право може реалізуватись в найбільш безпосередній спосіб".

При цьому слід мати на увазі, що мова йде про реальну, а не формальну демократизацію. Якщо зупинитись на формальній демократизації, то вдалим стає зауваження про те, що "всюди там, де проходила децентралізація без демократизації і без створення справжнього верховенства права, то її результатом була, як правило, сильна влада місцевих царків та їх приспівників" [9, с.26]. Демократизація приносить велику користь не там, де існують традиції самоврядування і громадянської зацікавленості, а там, де сильні традиції довготривалої залежності від ієрархічної центральної адміністрації, децентралізація може набути карикатурних, або й взагалі паталогічних форм [10, с.133].

Принцип децентралізації через територіальне самоврядування, який знаходить вираження в ст.15 ч.1 Конституції, як правило, не вказується як принцип устрою Речі Посполитої [11, с.51]. Але незважаючи на це можна, з огляду надання самоврядуванню "істотної частини публічних завдань", трактувати його як принцип устрою, причому такий, що встановлює устроєву конкретизацію більш загального принципу субсидіарності. Принцип

субсидіарності, сформульований у преамбулі Конституції, і є підставою для визначення сутності публічних завдань, для проведення поділу завдань між різними рівнями самоврядування і державного апарату, а також для визначення основних засад виконання публічних завдань.

Необхідно звернути увагу також на той факт, що в Конституції Польщі прямо не виділяється, що інструментом децентралізації є кожне самоврядування, а не тільки територіальне, хоча територіальне самоврядування займає в системі інститутів самоврядування особливо важливе місце.

За даних умов перспективним напрямком подальших досліджень є з'ясування особливостей системи та компетенції місцевого самоврядування в Республіці Польща, виявлення позитивного польського досвіду для його подальшого запровадження в законодавство України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Konstytucja RP z 1997 r. // Dz. U. -№ 78. -Poz.483.
2. Complak K. Konstytucje Rzeczypospolitej oraz komentarz do Konstytucji RP z 1997 r. /Pod red. J. Bocia. – Wrocław, 1997.
3. Winczorek P. Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. –Warszawa, 2000.
4. Uchwale Trybunału Konstytucyjnego z 27 września 1994 r. W. 10/93 // Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. –1994. -Poz.46.
5. Winczorek P. Wstęp do nauki o państwie. –Warszawa, 2000.
6. Izdebski H. Historia administracji. –Warszawa, 1997.
7. Winczorek P. Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. –Warszawa, 2000.
8. Stawecki T., Winczorek P. Wstęp do prawoznawstwa. –Warszawa, 1999.
9. Osiatyński W. Potrzeba rewolucji prawnej // Polis. – 1999. -№ 1-2.
10. Golinowska S. Polityka społeczna. Koncepcje – instytucje – koszty. –Warszawa, 2000.
11. Garlicki L. Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu. –Warszawa, 1999.

Надійшла до редакції 12.11.2003

МАРЧУК Н.И. ТЕРРИТОРИАЛЬНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ В СИСТЕМЕ ПУБЛИЧНОЙ ВЛАСТИ РЕСПУБЛИКИ ПОЛЬША

Определяется место и роль территориального самоуправления в системе публичной власти Республики Польша; подчеркнута несовершенство польской терминологии по данному вопросу, а также неоднозначность подходов при определении необходимой степени децентрализации демократического государства.

MARCHUK N.I. TERRITORIAL SELF-MANAGEMENT IN SYSTEM OF PUBLIC AUTHORITY OF REPUBLIC POLAND

The place and role of territorial self-management in system of public authority of Republic Poland is determined; imperfection of the Polish terminology on the given question, and also ambiguity of approaches is underlined at definition of a necessary degree of decentralization of the democratic state.